

Welkom in de Belgische stallen, waar de beste sportpaarden ter wereld van de band rollen

'In deze wereld gaat meer geld rond dan in het voetbal'

In Geel en Lanaken werden onlangs veulens geveld voor recordbedragen tot 360.000 euro. De *rich and famous* staan in de rij om zaken te doen met Belgische fokkers van sportpaarden. Maar hoe diervriendelijk is de business? 'Emerald dekte vorig jaar 1.200 merries.'

Foto's: ELINE BERGMANS / beeld TIM DIRVEN

Een zakenman uit Sri Lanka is maandagmiddag afgereisd naar het Kempense Grobbendonk voor een bezoek aan de stal van Axel Verlooy. Zijn dochter komt er met Absolute du kilo rijden, een tijdje hengst in schommelleur die in zijn korte carrière al voor 40.000 euro prijzengeld won.

Voor een goed paard moet je in België zijn, weten ze ook in de regio van de Indische Ocean. Fanklesse, de sporterij van Axel Verlooy, mag Jennifer Gates (dochter van Bill) onder zijn klompen sokken. Vorige zomer loofde zij op het individueel komende donnen in Grobbendonk de merrie Olympia 102, Everage-Stables, de stal van Jennifer Gates, tel al verschillende Belgische paarden. Sinds enkele jaren heeft ze een submissie in Betie.

Het Belgisch warmbloedpaard is een topmerk. Het staat geroemd om zijn beste springpaardenboek ter wereld. Een op de drie paarden die vorig jaar op de Olympische Spelen roedden, kwam uit een Belgische stal. Jumpingruiter Jos Verlooy had er ook moesten staan met zijn paard Geel, maar moest door een blessure op het laatste moment afgegaan.

'Een drama', zegt zijn vader Axel in het leren salon dat uitkijkt over de manege. 'De Spelen, waar de paarden voor het oog van de wereld kunnen springen, zijn onze mooiste etalage.'

Paardensport en fokkerij zijn de laatste jaren heel nauw met elkaar verweven. Op wedstrijden worden zelfs brochures verdeeld met informatie over de paarden die geveld worden. In

de strotterij Zangersheide (Lanaken) werd afgelopen weekend een veulen verkocht voor een recordbedrag: Emerlert vd Berghoewe Z gaat voor 300.000 euro straks naar Spy Coast Farm in de Amerikaanse staat Kentucky.

Een week eerder haalde Das Machete het nieuws, een springveulen dat voor 360.000 euro in Geel onder de hamer ging. Dat is het hoogste bedrag ooit dat in ons land al werd neergeveld voor een jong paard.

'FOKKEN BLIJFT GOKKEN'

'De paardenindustrie is de voorbije vijftien jaar in een steunverwachting gekomen', zegt veilingmeester Frederik De Backer. 'Dertig jaar geleden streden de sport en de fokkerij nog los van elkaar. Maar de paardensport is enorm geïntegreerd, waardoor de afzetmarkt veel groter is geworden. Dat maakt dat kopers hun investering hebben verlegd naar steeds jongere paarden en zelfs naar veulens.'

'ER IS GEEN GARANTIE DAT ZO'N VEULEN OOK ECHT GOED ZAL PRESTEREN. DE ZOON VAN EDDY MERCKX HEFT OOK NOOIT HET NIVEAU VAN ZIJN VADER GEHAALD'

AXEL VERLOOY
PAARDENHANDELAAR

Emerlert vd Berghoewe Z en Das Machete zijn albei afstammelingen van Emerald van 't Roetershof, het paradepaard uit de stal van Axel Verlooy. De hengst met de gouden manen werd in 2010 tweede op het wereldkampioenschap in Zangersheide en trof daarna overwinningen op het hoogste niveau aan elkaar. Sinds 2019 is Emerald met pensioen, maar zijn spermatoïden zijn nog steeds zeer geliefd bij fokkers.

Zelf was Axel Verlooy nooit zo'n hoog bedrag neervelden voor een veulen. 'Wilde ik bijgokken. Er is geen garantie dat zo'n veulen ook echt goed zal presteren', zegt de paardenhandelaar. 'Bijk maar naar Eddy Merckx: zijn zoon heeft nooit het niveau van zijn vader gehaald.'

Aan de muur bij paardenhandelaar Axel Verlooy hangen de tekens van de overwinningen die zijn paarden behalen.

JENNIFER GATES EN JESSICA SPRINGSTEEN ZIJN DE INFLUENCERS VAN DE PAARDENSPORT. DAT ZIJ IN BELGIË HUN PAARDEN KOMEN KOPEN, ZEGT ALLES'

JOS VERSCHUREN
DIRECTEUR SPORTMANAGEMENT

Frederik De Backer is het daar niet mee eens. "Het is berekend gokken", vindt hij. "Belgische fokkers zijn ze al heel lang bezig met het zoeken naar de perfecte bloedlijn. Ze gingen buiten de grenzen zoeken naar het beste genetisch materiaal om te komen tot een superieur sportpaard. Terwijl onze buitenlandse chavarmisseriescher waren, gingen de Belgen over de grens kijken om de beste Franse, Duitse en Nederlandse paarden te kruisen."

"Maar er is inderdaad meer nodig dan goede genen", vindt ook De Backer. "De superkracht zit in het hoofd. Gancica de Muzie is zo'n paard waarvan niemand dacht dat ze tot topper zou ontbreken, omdat het haar aan kracht zou ontbreken. Maar ze bereikte vijf toprestamenten met Niels Bruynseels. Ze wilde het zo goed doen voor haar ruitler dat ze boven zichzelf uitsteeg. En als later blijkt dat deze veeleuveler niet toe in staat zijn, is het nog geen verloren geld. Ze zullen altijd interessant zijn om mee te fokken."

Decennialen werden jumpings gesolminderd door Europese paardenfamilies als Verloy en Philippaerts. Maar sinds enkele jaren is internationaal de interesse sterk gegroeid. "Amazones als Jennifer Gates en Jessica Springsteen zijn de influencers van de paardensport. Dat zijn in België hun paarden komen kopen, zegt alles", zegt Jos Verschuren, directeur sportmanagement aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB). "Ze hebben het zich in te kopen in een stal, en te hebben ze de jumpingswereld overgegooid."

Het aantal wedstrijden is de afgelopen jaren fors gegroeid, waardoor laagland nog belangrijker wordt. Ruiters die verschillende paarden bezitten, kunnen een dier makkelijker laten rusten, wat een voordeel biedt.

Dat is alweer goed nieuws voor de Belgische paardenfokkerij. Uit een studie van EWallop, een vereniging van Vlaamse bedrijven in de paardensector, bleek enige jaren geleden al hoe belangrijk die sector voor ons land is, met een omzet van 3,5 miljard euro. En ander gerucht dat het aantal volgers Karolann van der Meulen in 2020 bijna 3.500 levende paarden uitgevoerd vanuit Vlaanderen, goed voor 65 miljoen euro. Volgens de jaarcijfers van de Europese Fokkerij in Grobbendonk de afgelopen tien jaar een bedrijfswinst van bijna 17 miljoen euro. Het top jaar was 2021, met 3,7 miljoen euro winst, het dubbele van het jaar voordien. Ter vergelijking: doelman Simon Mignolet verdient 3,4 miljoen euro per jaar.

WITWASOPERATIE

In de Belgische paardenindustrie gaat meer geld om dan in het voetbal", zegt Axel Verloy. "Dat zou zomaar kunnen", zegt Jos Verschuren. "De paardenbusiness in ons land is veel meer dan alleen fokkers, weddeklaren en managers. Zo is het Belgische bedrijf Sibbevo wereldmarktleider in het leggen van zaad op jumpings. In Vlaams-Brabant is Stephaen dan weer een paard in het ombouwen van vrachtwagens tot paardentrailers."

Dat laatste bedrijf organiseert jaarlijks ook een van de meest prestigieuze internationale jumpingcompetities ter wereld. Eind augustus vond in Merchtem de Brusselse Masters plaats. Gasten kunnen in de Trophée Club de Champions Lounge genieten van topcaterers. In de Lifestyle Village kun je ook een avondje of designbier shoppen. Op de website lees je: "This is not an event, this is an experience!"

Hoofdparters voor de avond zijn Rokee en Audi. "Wie in een Audi kwam, mocht vlak bij de ingang parkeren", zegt Jos Verschuren, die vorig maand een kille-rijd nemen op de jumping. "Er was nog een kille-rijd voor Bentley's." Om maar te zeggen: het gold moet hier rollen.

Axel Verloy met zijn paardpaar Eemerald. Het dier is op sportief pensioen, maar zijn zaad is nog erg gegeerd bij fokkers.

Zangersheide, waar vorig weekend het WK voor jonge springridders plaatsvond, presenteerde zich dan weer als 'de ontmoetingsplek voor topsport, fokkerij en het bedrijfsleven'. Een vijftal voor zes personen kost 6.000 euro. Maar de mogelijkheden om relaties te leggen zijn volgens de website onbetaalbaar. Axel Verloy legde er zijn SH Lankaanse contact. Wat dat heeft opgeleverd, houdt hij liever voor zich.

LICHTJAREN VOORSPRONG

De paardensport is een erg gestolen wereld, zegt Stefan Lammens, die als VPEF-journalist jarenlang jumpings volgde. Dat ondervond hij zelf ook tijdens zijn werk. "Ruiters zullen die markt waarde van de markt waarde van hun paard hoog te houden. Elk verkeerd woord kan die marktwarde beïnvloeden", zegt Lammens.

In 2017 trok de paardenindustrie de aandacht van de Belgische fiscus nadat een grote boeveld heeft cashgeld was gevonden tijdens een transport van drie paarden via een Belgische luchthaven. Een wintvaccinatie, zo bleek. Voor de bijzondere belastinginspectie (BBI) is fraude met ellepaanden sindsdien een prioriteit. "Het paardenwereldje is erg aantrekkelijk voor fraudeurs omdat de exacte waarde van een paard moeilijk te bepalen valt", zit woordvoerder Francis Adriaens desjans aan Her Wierwoud.

In totaal is er na onderzoek van de BBI de afgelopen vijf jaar 29,3 miljoen euro aan supplementaire belastingen getind, waarvan 5,4 miljoen euro aan btw. "Het gaat om 111 dossiers, waarvan er momenteel nog 32 openstaan. Het merendeel betreft fokkers en handelaren", verduidelijkt de woordvoerder aan De Morgen. "In de toekomst blijft de BBI wakzaam voor nieuw signalen die zouden kunnen wijzen op nieuwe methoden."

'ALS DE WAARDE VAN EEN PAARD ALLEEN IN DOLLARS KAN WORDEN UITDRUKT, DAN HEK IK HET DAAR MOEILIK MEE'

MICHEL VANDENBOESCH
DIERENRECHTENORGANISATIE GAIA

En superieur zaad is veel geld waard. De dieren worden als koningen behandeld. De balen zijn in hun voederbak kunnen uit de champagnestreek, het zachte hooi uit Duitland.

stellingfrande. Daarnaast werken we aan het opstellen van een gids voor de sector, met onder meer een overzicht van de verschillende tarieven en veterinair verplichtingen. "Ik heb de paardensport de afgelopen jaren vooral nog professioneel zien worden", zegt Lammens. Verloy beamt dat. Hij nam in 1984 zelf deel aan de Spelen in Los Angeles (VS) met zijn paard Vrijheid. "We gingen met de andere ruiters de avond voor de wedstrijd een pintje drinken. Vandaag gaan de ruiters om 21 uur slapen om superfit te zijn. Als je 100.000 euro kunt verdienen, gelden er andere wetten. Ik heb nog wedstrijden gereden voor 1.000 frank."

Verloy nam Vrijheid niet mee naar huis, maar verkocht zijn paard na zijn deelname aan een Canadese stal. Sindsdien legt hij zich toe op de handel. "Wij kopen, verbeteren en verkopen paarden", zegt hij. Over de prijzen voor zijn paarden laat Verloy het schietste van zijn tong niet zien. "Voor Eemerald heb ik ooit een bod van 6 miljoen euro afgeslagen, maar dat is uitzonderlijk. De amateurs zijn onze beste klan-

ten. Gemiddeld verkopen we paarden tussen de 20.000 en 200.000 euro."

Ook de fokkers zijn een belangrijk clientele van Eemerald. "Vorig jaar dekte Eemerald maar liefst 1.200 merries", zegt Axel Verloy niet zonder trots. Hij verloorp de diepevoeren zijn kwader sperma van Eemerald voor 850 euro. Vers kost het zaad 1.000 euro per dosis.

Als we er op bezoek zijn, prijzen de verzorgers van Eemerald de inzet en het vriendelijke karakter van de hengst. Maar als Eemerald op de foto moet, komt daar eerst vooral tegenzin bij kijken. Een YouTubefragment met het geluid van een hengstige merrie doet Eemerald uiteindelijk met gelispelde oren in de lens kijken.

"Dat verleet hij niet", zegt Verloy met een lenjigheid. Nochtans heeft Eemerald, net als de andere hengsten van Eurofrose, nog nooit op natuurlijke wijze een merrie gedeekt. Dat gebeurt amper nog in ons land. Sinds 1 januari 2017 is het zelfs verboden, tenzij de dieren een labotest ondergaan om te bewijzen dat ze vrij zijn van de kiem die besmettelijke baarmoederontste-

king bij paardachtigen (CEM) veroorzaakt.

"Kunstmatige inseminatie heeft de fokkers veel meer mogelijkheden geboden in de keuze van hun hengsten, waardoor de kwaliteit van de paarden veel verbeterd is", zegt De Backer. "Het heeft Belgische fokkers lichtjaren voor sprong gegeven in het zoeken naar de perfecte bloedlijn. Vroeger was het een succes als een paard 1m45 sprong, nu is dat de standaard."

SPOELEN

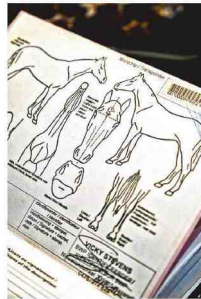
Dankzij kunstmatige inseminatie kunnen succesvolle hengsten, zoals Eemerald, hun genen verspreiden. Om ook aan de merriede het aantal nakomelingen te vergroten, zijn er grosso modo twee manieren. De eenvoudigste is het 'spoeien' van merries, een techniek die al een twintigtal jaar wordt toegepast. De vrouwelijke dieren worden door middel van kunstmatige inseminatie bevrucht met sperma van een tophengst, maar nog voor het embryo zich kan innestelen in hun baarmoeder, wordt de baarmoeder van de donnermerrie 'gespoeld' met fysiologisch water. Het embryo wordt dan overgebracht naar een draagmerrie.

"Die klinische mischien gruwelijk", zegt Katrien Smits, professor aan de faculteit diergeneeskunde (UGent). "Maar als dierenartsen zijn er voorveer dat de paarden medisch zijnde correct worden behandeld en minimale hinder onder vinden van zo'n procedure. Een paard is ook een mens: het doet er niet om dat drachtig is. Bovendien gebeurt het spoeden in een heel vroeg stadium; vergelijk het met een week voor de zwangerschap."

Het voordeel, althans voor de paardensport, is dat de donnermerrie meerdere veulens kan krijgen in plaats van één per jaar; in de tussentijd krijgt ze eventueel nog worden ingezet voor wedstrijden. De draagmerrie zal later het veulen als haar eigen veulen aanzien, zegt Smits. Sinds enkele jaren wordt soms IC2 toegepast, een gespecialiseerde vorm van een ivf-behandeling waarbij één zaadcel met een ultrakorte maar een heel veelzeldig geslacht.

"Het voordeel van deze techniek is dat we nog meer nakomelingen van een genetisch waardig paard kunnen behouden", zegt Katrien Smits de doctoreerde over IC2 bij paarden. "Het is een ander om te bewijzen dat ze vrij zijn van de kiem die besmettelijke baarmoederontste-

En van de eerste paarden die in 2006 door IC2 ter wereld kwam heeft Vanilla di Villagana

Elk paard heeft een stamboom die nauwkeurig wordt bijgehouden, onder meer om in te zien te vermijden.

en heeft succesvol op de hoogste niveau gegroeid. De techniek deed de aandacht verschuiven naar de merries, waardoor hengstenhouders hun invloed zien afnemen. "Van de IC2 paarden hebben we nog weinig gezien", vindt Axel Verloy. "Ze zijn nog te jong voor wedstrijden. De toekomst zal moeten uitwijzen of het allemaal echt loont."

KLONEN IS OUDERWETS

Er is geen risico op inbreed als je jaarlijks zoveel kwakjes van hetzelfde paard worden veebigouden. "De stamboom van ieder paard wordt bijgehouden in zijn paspoort", zegt Axel Verloy. "Iedereen weet dat in te zien afwijkingen kan genereren. Geen enkele fokker of handelaar heeft er iets bij te winnen. De nakomelingen van Eemerald zullen dus nooit gedeekt worden door Eemerald."

Klonen leek de toekomst voor fokkers, maar de resultaten bleven uit. "In mijn ogen moeten we proberen steeds beter te worden", zegt de paardenhandelaar. "Shtaan is achteruitgang. De volgende generatie heeft een Eemerald meer nodig, maar een beter hooi."

Dierenrechtenorganisatie Gaia heeft vragen bij de economische logica. "Als de waarde van een paard alleen in dollars kan worden uitgedrukt, heb ik het daar moeilijk mee", zegt voorzitter Michel Vandenberg. "Wat we hier zien is een doorgedreven vorm van manipulatie van dieren, en dat kan nooit de bedoeling zijn."

Anderzijds impliceert de logica ook dat de paarden als klonen worden behandeld. In de stallen van Eurofrose kunnen ook de ruiters van de vloer eten. De balen zijn in hun voederbak komen uit de champagnestreek, het zachte hooi op de grond haalt Axel Verloy uit Duitsland. Zijn paarden worden twee uur per dag bereiden, weliswaar nadat hun spieren even zijn opgewarmd in een speciale warmtekamer.

"Om die reden is de paardensport geen corebusiness voor Gaia", zegt Michel Vandenberg. "We have to choose our battles. Maar het fokken roept bij mij veel ethische vragen op. Hoeveel dieren's sneuvelen onderweg? Zal dit doorlopen op langere termijn niet leiden tot morfologische veranderingen met schadelijke gevolgen? En is het wel ethisch om met dat soort ingrepen een soort superspaas te creëren?"

Daarover is Katrien Smits stellig. "Er is geen sprake van genetische manipulatie. Het enige mis is de manier waarop de dieren worden inzetten in de fokkerij."

"Hoewel we denken kunnen gaan, is een interessante ethische vraag", vindt ze. "Bij mensen heeft fertilisatie een emotionele waarde, bij paarden geldt vooral de economische waarde. Anderzijds zijn er ook ethische vragen over generatie. Als we er zomaar op los zouden kwaken, zouden we veel meer neuvanproductie op de markt zijn, met alle gevolgen van dien. Merries met minne vaders zijn veel sneller naar het slachthuis. Nu hebben ze tenminste nog een toekomst als draagmerrie."